

Verslag Overlegvergadering Verantwoordingsorgaan met Bestuur ABP gehouden op 28 maart 2019 te Veenendaal

Het publieksverslag heeft als doel om bij pensioenfondsen ABP aangesloten deelnemers, gepensioneerden en werkgevers inzicht te geven in de adviezen die het Verantwoordingsorgaan als medezeggenschapsorgaan aan het ABP Bestuur geeft over voorgenomen beleidsbeslissingen en de besprekingen die het Verantwoordingsorgaan met het ABP Bestuur voert. Voor de uitgebreide standpunten van de verschillende partijen in het Verantwoordingsorgaan wordt verwezen naar de eigen website van de fracties.

Opening

De voorzitter, de heer Van Boven, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

Adviesaanvraag Strategisch Plan 2019 – 2021

Het Strategisch Plan is de route, de leidraad voor de activiteiten van het fonds in de komende drie jaren. Het is een richtinggevend beleidsdocument voor het Bestuur, Bestuursbureau en de uitvoeringsorganisatie APG. Het plan laat zien hoe diverse beleidsplannen en jaarplannen bijdragen aan het halen van de doelen van ABP. In dat verband is het Strategisch Plan ook voor het Verantwoordingsorgaan een belangrijk document. Het Bestuur legt immers jaarlijks aan het Verantwoordingsorgaan verantwoording af voor het Bestuurlijk handelen en in hoeverre de voorgenomen ambities werden waargemaakt.

In de januari-vergadering heeft het Verantwoordingsorgaan een dialoog gevoerd met het bestuur over de inhoud van het Strategisch Plan. Gesproken is over de in het strategisch plan opgenomen negen deelstrategieën, te weten:

1. Ons Pensioenbeheer (administratie en communicatie) is gericht op de beleving van deelnemer en werkgever
2. Ons Vermogensbeheer behaalt een optimaal duurzaam en verantwoord rendement
3. Onze pensioenregeling is eenvoudig, beheersbaar en uitlegbaar
4. In onze financiële opzet is er een balans tussen premie, zekerheid en ambitie
5. Wij zetten ons in voor een goed pensioenstelsel in Nederland
6. Wij zijn de pensioenexpert ook op het gebied van pensioeninnovatie
7. Wij hebben een professioneel Bestuur met een groot draagvlak
8. Wij hebben grip op uitbestede activiteiten aan APG
9. Onze interne bedrijfsvoering is op orde

In januari heeft het Verantwoordingsorgaan in subgroepjes met het Bestuur over deze deelstrategieën van gedachten gewisseld. Er is gesproken over vragen als: i) wat ziet het Verantwoordingsorgaan als belangrijkste doel van het fonds, ii) waar is het Verantwoordingsorgaan positief over en iii) wat wordt er gemist of ziet het Verantwoordingsorgaan anders dan thans verwoord in het strategisch plan.

Bovenstaande voorbereidingen hebben geleid tot een formele adviesaanvraag die door het bestuur is aangeboden voor de overlegvergadering van 28 maart 2019.

Het Verantwoordingsorgaan heeft in de overlegvergadering van 28 maart gemeld dat er waardering is voor de manier waarop het bestuur het Verantwoordingsorgaan bij het Strategisch Plan heeft betrokken. Het is echter teleurstellend in hoeverre de op 24 januari gedeelde standpunten in het Strategisch Plan zijn verwerkt. Naar de mening van het Verantwoordingsorgaan is er sprake van een erg optimistisch plan. Het Verantwoordingsorgaan begrijpt dat een Strategisch Plan als bovenliggend document van andere beleidsdocumenten enigszins abstract is. De vraag is het Verantwoordingsorgaan inzicht te geven in de keuzes die eronder liggen en een reality check uit te voeren vanuit de huidige situatie. De vraag is wat de keuzes, de risico's en strategische doelen zouden zijn als vanuit de huidige situatie een Strategisch Plan wordt opgesteld. Het plan hoeft niet te worden aangepast maar het Verantwoordingsorgaan zou graag in een oplegger inzicht krijgen in de achterliggende diepgang en de reden om bepaalde keuzes te maken.

Na enige discussie is afgesproken dat de leden van de Commissie Algemeen in overleg treden met een afvaardiging van het bestuur. Doel van dit overleg is om in gezamenlijkheid te bezien op welke wijze het bestuur verbinding kan leggen tussen het optimisme als beschreven in het strategisch plan en de "werkelijkheid" waarin het fonds op dit moment opereert. Een reality check passend bij de sombere vooruitzichten voor dekkingsgraad, indexatie en kortingen. Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan gevraagd om meer achtergrond en onderbouwing bij de keuze om de deelnemer centraal te stellen en meer te doen dan alleen het uitvoeren van de pensioenregeling.

Dit overleg is inmiddels gepland op 9 mei a.s.

Naar aanleiding van de uitkomsten van dit overleg zal het bestuur – zo gewenst – het Strategisch Plan aanpassen c.q. nader aanvullen en wel op die manier dat aan de verwachtingen van het Verantwoordingsorgaan tegemoet zal worden gekomen.

Incident aanlevering gegevens SVB aan ABP (APG)

Het Verantwoordingsorgaan is door het Bestuur geïnformeerd over de inhoud van het ontstane incident met de SVB inzake het verzuim van gegevensaanlevering aan ABP voor het kunnen vaststellen van de AOW-partneraanvulling (ten behoeve van de partner die nog niet de AOW-leeftijd heeft bereikt). Als gevolg hiervan zijn deelnemers geconfronteerd met verzoeken tot terugbetaling van te veel genoten pensioen over meerdere achterliggende jaren. Het betreft deelnemers die naast hun ABP-ouderdomspensioen tevens recht hebben op een AOW-partneraanvulling van ABP. Voor het vaststellen van deze partnertoeslag is ABP afhankelijk van de SVB.

Op basis van bestaand beleid is APG gestart met het herstellen van de pensioenuitkeringen waarbij zowel terugvorderingen als nabetalingen aan de orde zijn. Het bestuur heeft deze actie nadrukkelijk opnieuw beoordeeld. Er zijn echter de afgelopen jaren vergelijkbare cases in de commissie van Beroep aan de orde geweest. Niet terugvorderen bij deze groep leidt tot rechtsongelijkheid. Wel is deze groep benaderd om in samenspraak een terugvorderingsvoorstel op te stellen.

Het Verantwoordingsorgaan is ontstemd over de ontstane situatie en heeft in de overlegvergadering vele vragen gesteld. Het Verantwoordingsorgaan is van mening niet volledig en tijdig te zijn geïnformeerd. Ook informeert het Verantwoordingsorgaan of het bestuur rekening heeft gehouden met uitspraken van de ombudsman pensioenen en de kantonrechter.

In de bijlage bij dit verslag treft u enkele van de gestelde vragen van het Verantwoordingsorgaan aan met de van de kant van het bestuur gegeven antwoorden.

De voorzitter meldt dat het bestuur de opmerkingen van het Verantwoordingsorgaan ter harte neemt en erop terug zal komen. Het bestuur wil dat het Verantwoordingsorgaan tijdig en goed wordt geïnformeerd. Het is lastig om het Verantwoordingsorgaan te informeren als het bestuur nog niet heeft bepaald hoe met een bepaalde situatie moet worden omgegaan. Het bestuur komt hopelijk voor de zomer met het Handboek Incidenten en de evaluatie van het terugvorderingsbeleid bij het Verantwoordingsorgaan terug.

Adviesaanvraag Communicatiebeleidsplan 2019 – 2021

In de overlegvergadering van januari jl. heeft het Bestuur het Communicatiebeleidsplan 2019 – 2021 in eerste aanleg voor advies aangeboden. Het Communicatiebeleidsplan 2019 – 2021 is een leidraad voor de voorgenomen wijze van communiceren met deelnemers (actieve, gepensioneerden en slapers) en de werkgevers van het fonds. Het Verantwoordingsorgaan kan het Bestuur ter verantwoording roepen op het moment dat de communicatie te wensen overlaat.

In januari jl. heeft het Verantwoordingsorgaan met name aandacht gevraagd voor de wijze van communiceren in geval van crisis- of ad-hoc situaties. Voor het Verantwoordingsorgaan was een dergelijk plan essentieel voor het uitbrengen van een advies. Het bestuur heeft in januari jl. een dergelijk toegesneden plan toegezegd. Het Verantwoordingsorgaan is daarom teleurgesteld dat het gevraagde en ook toegezegde plan thans niet aan het Verantwoordingsorgaan is aangeboden.

Mevrouw Wortmann, voorzitter Bestuur ABP, begrijpt de reactie van het Verantwoordingsorgaan. Het Bestuur vond het achteraf gezien verwarrend om een stroomschema over crisiscommunicatie aan het Verantwoordingsorgaan voor te leggen terwijl wordt gewerkt aan een fundamentele Handboek Incidenten. Daarom acht het bestuur het verstandig om de adviesaanvraag van de agenda te halen. In de overlegvergadering van juni komt het bestuur terug naar het Verantwoordingsorgaan met het Communicatiebeleidsplan en het Handboek Incidenten.

Adviesaanvraag herstelplan 2019

Het Verantwoordingsorgaan adviseert positief over het Herstelplan. Het Herstelplan is een door het DNB verplicht gestelde invuloefening. Wel meldt het Verantwoordingsorgaan dat de minister van SZW een commissie Parameters heeft ingesteld die naar verwachting in juni met een rapport komt. De vraag is of het bestuur bereid is om, als de commissie Parameters klaar is, een gevoeligheidsanalyse uit te voeren en te projecteren op het Herstelplan dat mogelijk wordt gebruikt voor de Premie- en Indexatienota. De vraag is ook of het bestuur kan aangeven welke maatregelen al dan niet kunnen worden genomen als gevolg van de nieuwe parameters.

Het bestuur bevestigt dat het Herstelplan een rekenexercitie is. Zodra het voorstel van de commissie Parameters er is, zal ABP de impact in kaart brengen. Die zit zowel in de premie – er zit een begrenzing in – als in het Herstelplan. De technische exercitie zal anders uitpakken als er een andere begrenzing is. Dat wordt met het Verantwoordingsorgaan gedeeld. Zoals elk jaar, wordt ook dit jaar gecontroleerd of het financiële beleid nog adequaat is – de financiële APK. Daar spelen de commissie-aanwijzingen ook een rol in.

De voorzitter voegt toe dat in aanloop naar de Premie- en Indexatienota wordt bekeken hoe het fonds er financieel voorstaat. Daar komt het bestuur na de zomer bij het Verantwoordingsorgaan op terug. Er wordt met extra zorg naar de financiële situatie gekeken vanwege de ontwikkeling van

de rente en de gevolgen voor de dekkingsgraad. Er is sprake van een andere situatie dan in september/oktober 2018.

Het Verantwoordingsorgaan wijst er verder op dat data worden genoemd waarop volgens de rekenexercitie zou kunnen worden geïndexeerd. Dat staat op gespannen voet met de boodschap dat de komende jaren niet wordt geïndexeerd.

Op de stelling van het Verantwoordingsorgaan dat de boodschap in het Herstelplan iets anders suggereert dan wordt uitgestraald, bevestigt de voorzitter dat het doel van het Herstelplan helder moet worden gemaakt, wellicht vetgedrukt. Er moet niet meer waarde aan worden gehecht dan de bedoeling is. Het bestuur herkent de communicatieve spanning en het risico.

Follow-up van bevindingen n.a.v. Jaarverslag 2017

Het Verantwoordingsorgaan heeft kennisgenomen van de door het Bestuur aangeboden rapportage. Voor zover aan de orde zal het Verantwoordingsorgaan hierop terugkomen bij de bevindingen over 2018.

Verslag overlegvergadering Bestuur / VO d.d. 24 januari 2019

De opmerkingen als gemaakt door het Verantwoordingsorgaan worden aangepast.

Rondvraag

- De heer Weeren, FNV/ACOP, vraagt welke maatregelen het bestuur gaat treffen voor de pensioenregeling militairen in 2019 en 2020 als bij Defensie geen overeenkomst wordt bereikt.

De voorzitter meldt dat voor 2019 is besloten tot een tijdelijke basisregeling. Het bestuur hoopt dat de sociale partners tijdig dit jaar tot overeenstemming komen zodat de nieuwe regeling met terugwerkende kracht kan worden ingevoerd. Als dat niet het geval is, zal het bestuur op enig moment in het Verantwoordingsorgaan melden wat wordt gedaan. Het bestuur wil daar niet op vooruit lopen, gezien het belang dat sociale partners samen tot een oplossing komen.

- De heer Eijkelenkamp, CMHF/AC/FOG-ABP/NBP, vraagt of de nieuwe middelloonregeling voor de militairen waar ABP een tarief aan gaat hangen, in het Verantwoordingsorgaan wordt behandeld voordat die met terugwerkende kracht wordt ingevoerd.

De heer Wiesemann, bestuursbureau ABP, meldt dat wanneer het SOD de nieuwe regeling aanbiedt, er een integrale analyse wordt gemaakt van de uitvoering, de financiële consequenties en de premieconsequenties voor 2019 in relatie tot het surplus. Leidt dit tot een tussentijdse Premie- & Indexatienota, dan zal deze voor advies aan het Verantwoordingsorgaan worden voorgelegd.

- Mevrouw Van Langeraad, CMHF/AC/FOG-ABP/NBP, wijst erop dat De Limburger op 26 februari heeft gemeld dat APG 68 banen schrapt. De fractie heeft eerder zorgen geuit over het borgen van kennis en het gebrek aan kennis waardoor de uitvoering van de regeling mogelijk in de knel komt. Het bestuur heeft gemeld dat het lastig is de juiste medewerkers te vinden en dat het drie jaar duurt voordat mensen zijn opgeleid. De vraag is waarom er weer medewerkers vertrekken en of de uitvoering van de pensioenregeling daardoor onder druk kan komen te staan.

Mevrouw Meijer, bestuur ABP, begrijpt de zorg. Die zal worden meegenomen in het overleg met de Raad van Bestuur van APG om te bezien of er sprake is van een risico en hoe ermee wordt omgegaan.

- Mevrouw Van Langeraad, CMHF/AC/FOG-ABP/NBP, memoreert dat in het AD-artikel van 27 maart jl. de voorzitter van ABP spreekt over het bijna-akkoord van november: *‘Over veel zaken waren ze het wel eens. Zij meldt de voorzitter al eerder gevraagd te hebben of zij de teksten waar de voorzitter kennelijk over beschikt zou willen delen en is dan met name geïnteresseerd in de zaken waar overeenstemming over was’*. Behalve het nieuwe pensioen was er ook overeenstemming over afschaffing van de zogenaamde doorsneepremie. Het beeld dat nu neergezet wordt bij de deelnemer is niet correct en weerspiegelt hooguit een mening en zet de deelnemer op het verkeerde been. De onderhandelaars die mevrouw Van Langeraad spreekt en die zelf aan tafel zaten hebben andere teksten dan een bijna-akkoord. Er was namelijk geen akkoord. In het artikel is ook vermeld: *‘Het gaat bij de afschaffing van de doorsneepremie vooral om een verdelingsvraagstuk. Er is geen gat van €60 miljard. De ene groep krijgt €60 miljard minder en de ander krijgt €60 miljard extra opbouw.’* De vraag is of het bestuur van mening is dat, ook indien er geen geld bijkomt, de deelnemer van 45 jaar tevreden zal zijn met een herverdeling waardoor deze 10% minder pensioen opbouwt.

De voorzitter stelt dat ABP-analyses heeft gemaakt. Toegezegd is het Verantwoordingsorgaan daar later in het jaar in mee te nemen. In het artikel is helaas een zin weggefallen, namelijk over de ruimte die nodig is voor een pensioenfonds als het ABP – fiscale ruimte en andere buffer- en rekenregels. Het artikel sluit aan bij andere publiciteit over een bijna-akkoord. In de laatste Pensioenupdate is aan gepensioneerden gevraagd het fonds te melden wat de vragen zijn. Daaruit bleek dat het niet indexeren de grootste zorg is. Het bestuur heeft gemeend daar een ondersteunend signaal over af te moeten geven. Het is niet uit te leggen dat het fonds bij een dekkingsgraad boven 100% de pensioenen moet korten en dat de pensioenen naar verwachting de komende vijf jaar niet worden verhoogd. Deelnemers vragen het bestuur zich erover uit te spreken.

- De heer Golta, ANBO, las in een persbericht dat ABP Loyalis heeft verkocht. De vraag is of Loyalis niet een mooi vehikel was geweest om een zzp-regeling bij onder te brengen.

Mevrouw Meijer, bestuur ABP, bevestigt dat het een mooi vehikel is. Er zijn andere redenen geweest om Loyalis te verkopen. De contractonderhandelingen over de verkoop hebben in beeld gebracht dat de nieuwe Loyalis aan dat onderdeel een bijdrage kan leveren en de ruimte zal bieden zoals die nu door APG wordt geboden. De zakelijke afspraken komen daaraan tegemoet. Dat was één van de redenen om akkoord te gaan met de verkoop. De voorzitter voegt toe dat dit een basisvoorwaarde was, waardoor de potentiële groep kopers aanzienlijk is ingeperkt.

- De heer Sprenger, LvOP, kan zich voorstellen dat bepaalde medewerkers van het bestuursbureau bij een ander fonds bestuurder zijn om te leren van de daar aanwezige kennis. Dat kan echter ook een spanning met zich meebrengen, bijvoorbeeld als er bij het andere fonds incidenten zijn die veel aandacht vragen van de pensioenbestuurder/medewerker ABP. De vraag is of er beleid is voor dergelijke combinaties.

Mevrouw Meijer, bestuur ABP, licht toe dat het beleid is dat elke nevenfunctie van directieleden van het bestuursbureau door de voorzitter en vicevoorzitters van het bestuur wordt beoordeeld qua tijdsinvestering en mogelijke belangenverstremming. Ook de compliance officer onderzoekt of de combinatie van functies tot belangenverstremming kan leiden. Het bestuur

ziet het belang dat medewerkers van het bestuursbureau kijken wat elders gaande is.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun komst en bijdragen en sluit de vergadering.